

Új távközlési központ

Automata távbeszélő és távírdaközpont épül Szófia-ban, ahonnan automata gépek segítségével lehet elérni a szocialista országok fővárosait, nagyvárosait. Az új berendezések még ennél is többet tudnak majd, automatikusan ellátják néhány ázsiai és afrikai ország és Európa átmenő forgalmát.

Az új automata telefonközpont elektronikus berendezései részben bolgár gyártmányok. A kontinentális és transzkontinentális kapcsolatok létesítését főleg műbolygók útján hozzák létre.

A távközlési központ három televíziós program, továbbá monó- és sztereóadások sugárzását biztosítja. Csarnokaiban érmes automatakon lehet majd külföldi beszélgetéseket folytatni, telexezni. Ezen kívül több adatátviteli kabin és képtávíró-berendezés is rendelkezésre áll. A központban nemzetközi konferenciák tartására alkalmas, szimulált tolmácsberendezéssel ellátott konferenciatermet létesítenek. (BUDAPESS—SOFIAPRESS)

Gépek Marokkóba

A 60-as évek kezdetétől — az 1961-ben megkötött gazdasági együttműködési egyezmény alapján — a marokkói piac legjelentősebb gépiari szállítója Csehszlovákia. A marokkói import elsősorban építőipari és útépitő gépeket, Diesel-motorokat, szivattyúkat, bányászati, textil- és cipőipari berendezéseket, mezőgazdasági gépeket, elektrotechnikai eszközöket (turbínákat), hengerműveket, textilárakat, gyógyszerkezelőket, szintetikus kaucukot és műtrágyát ölel fel.

Munkanélküliség és pályaválasztás

Azt, aki ma a Német Szövetségi Köztársaságban ipari tanulóknak jelentkezik, egyre gyakrabban zárt ajtók fogadják. Az iparitanuló-helyek száma ugyanis az iparban, a kereskedelemben és a kézműiparban az elmúlt évek alatt erősen csökkent. Az NSZK-ban minden tizedik fiatal munkanélküli.

A 15 évesek munkanélküliségében a szakszervezetek és a munkáltatók képviselőinek egyhangzó véleménye szerint elsősorban nem az iparitanuló-helyek szűkössége a hibás, hanem mindenekelőtt a magasabb követelmények majdnem minden szakmában, melyek a polgári iskolások számára megnehezítik a megfelelő munkahely keresését. Amennyire azonban a polgári iskolások felkészületlenek az életre, annyira kiált reformok után a tananyag is ezen a területen.

Az, hogy valaki 15 éves korában munkanélküli, az is jelenti, hogy a legtöbb fiatal nem kielégítően készítette fel a pályaválasztásra. A végzősök gyakran csak akkor élnek a pályaválasztási tanácsadás igénybevételével, ha már letelt a továbbbontató iskolákba jelentkezés határideje, vagy az iparitanuló-hely már foglalt. Sokan olyan foglalkozás mellett kötnek ki, melyben később nem érzik jól magukat, úgy érzik, zsákutcába jutottak. Közvélemény-kutatások bizonyítják: három nyugatnémet polgár közül kettő elégedetlen hivatásával; minden második oktatásra váró ipari tanuló szívesebben választana másik szakmát, ha újra választhatna.

Nehéz megmondani, hogyan lehetne a jövőben elkerülni azt, hogy a pályaválasztás afféle szerencsejátékká váljék. Az azonban biztos: az előrehaladó technikai fejlődés során egyre gyorsuló átalakulások mennek végbe az egyes szakmákban: új szakmák keletkeztek például az energiatechnikában, a műanyag-feldolgozásban stb. Az új találmányok is meghatározzák a hivatásválasztást.

A nürnbergi Szövetségi Munkaügyi Intézet munkatársai már ma választ keresnek azokra a kérdésekre, melyeknek nagy jelentőségük van a jövő szakmai hététköznapi szempontjából. A fő kérdés: lesz-e elég munka a jövőben mindenki számára? Hány új hivatás várható 20—30 év múlva?

Mindenekelőtt a szolgáltatások köre fog erősen megváltozni, melybe már most tart az állandó munkaerő-elvándorlás az ipari terme-

lésből. A kutatók előrejelzései szerint már 1980-ban minden második nyugatnémet polgár a szolgáltatási szektorban fog dolgozni. A nevelés, az oktatás, az egészségügy, a szociális gondozás, a tanácsadás és a közlekedés — mind olyan szolgáltatási terület, melyre különösen nagy jövő vár.

A kutatók azonban arra is rámutatnak, hogy a jövőben egyre kevesebb lesz az „életreszóló hivatás” — egy megrendíthetetlen egzisztenciaalap értelmében. Már ma minden nyugatnémet polgárnak olyan állása van, mely-

nek nincs sok köze eredeti képzettségéhez. Napjainkban már több mint 20 ezer különféle tevékenység létezik; ezek közül csak néhány száznál mondhatjuk el, hogy valódi, lényegénél fogva tartós hivatások, olyan hivatások, melyek 1990-ben és 2000-ben is fennállnak még.

Arra a kérdésre, hogy 2000-ben milyen hivatásoknak lesznek jó kilátásaik, a kutatók azt válaszolják, hogy nem annyira az elsajátított speciális szakma lesz a fontos, hanem az új szakterületekre való gyors átállás képessége.

Néptáncoktatók tanévzárója

Első ízben indították meg Csongrád megyében ezt a kiscsüt megkésített tanfolyamot, amit a nagy létszámú érdeklődő híven igazolt. A Csongrád megyei Módszertani Intézet karolta fel ezt a nagyon is fontos ügyet ezelőtt egy évvel, s a napokban zárult az első sikeres tanév. A két éves tanfolyam szervezői nagy lelkesedéssel beszéltek az első év végeredményéről: hatvanan vizsgáztak a vártnál szebb eredménnyel. Az évi program a tervezettnél megfelelően történt. Széki, dél-alföldi, sárközi táncok mellett tantervben szerepelt a székegyes verbunk és forgató, sőt a lörincrével táncok is, amelyek elsajátítása, majd azok tanítása egyre hálásabb feladatok lehet egy-egy végzős, majdani táncvezetőnek.

Kisteleken július 2—8. között bentlakásos tanfolyammal zárult az első táncoktatók évi programja. Erre a jeles eseményre meghívták dr. Pesovár Ernőt, az MTA népzene-kutató csoportjának munkatársát, Avasi Béla főiskolai tanárt, akik a tánc-történetről, illetve népzene-kutatásról tartottak előadást. Ezenkívül szakelőadást tartott Felföldi László muzeológus, a Csongrád megyei néptáncoktatók szakreferense és Nagy Albert, az EDSZ Szege-d Táncgyűttes SZOT-díjas vezetője. A záróaktuson vendégként fellépett Karsai Zsigmond és Csombor Endre, akik párjukkal adtak izellőt nagy értékű, országosan ismert tájegységük táncából. A tanfolyamon részt vettek a SZOTE, a JATE, az

EDOSZ, a Szege-d Tanárképző Főiskola táncosai mellett a csongrádi, az elli és más községek, városok együttesei-nek képviselő hallgatói.

Bogdán Lajos, a tanfolyam szervezője elmondotta, a rendezvénysorozatnak az a célja, hogy minél több tehetséges táncvezetőt és táncoktatót adhassanak a megyének, akik a budapesti táncházakhoz hasonlóan képesek lesznek a fiatalok tömegeit visszanyerni népi táncoktatásuk és zenei anyanyelvük tisztá forrásainak. A táncoktatás iránt egyre nőnek az igények, ám megfelelő felkészültségű szakvezetőkben jócskán elmaradtunk. Az első tanév sikeres zárása bizonyítja, hogy a hallgatók is tisztában vannak azzal, milyen nagy szükség lesz rájuk. Valljuk meg őszintén, a discódívat úrrá lett, s éppen ezért már csak egyre nagyobb erőbedobással lehet a mai fiatalokkal elfogadtatni a sajátunkat, ami mindenkor szebb a másénál, még akkor is, ha olykor valóban jólesik lemezlovasozni. Reméljük, hogy hamarosan eljön az idő, amikor már nemcsak a pávakörökben nyílik mód a magyar és a nemzetiségi táncok és dalok gyakorlására, hanem lassan általánosnak kedvelt lesz az élet más-más területén munkálkodók körében is. Ebben nagy segítséget adhatnak majd a most első évüket záró „deákok”, akik a vizsga után tréfas vetélkedővel zárták be szeptemberig az osztály kapuját.

Ifj Lele József

Zöld fény a sajtgyárban

A rendőrségi és a tévébeli kék fényhez hasonlít, csak szíréna nem bőmből hozzá, és természetesen nem kék, hanem zöld. Abban is különbözik tőle, hogy amakkor villog, amikor elindul egy akció, ez pedig akkor, ha leáll. Valahol a sok cső egyik alagútjában elakad a tej, mindjárt kikapcsol a gép, és bekapcsol a fény. Automata sajtgyárról van tehát szó, úgy hírlík, nálunk most ez a legkorszerűbb, és Kisteleken van. Vidéki ipartelepítésünkre sokáig az volt a jellemző, hogy itt vannak az öreg gépek, ne dobjuk el őket, vidéken még jók lesznek. Kisteleken most a legjobb sajtgyár működik.

Gyáraeszkának is becézhetnének, legszívesebben a tranzistoros szerkezetekhez hasonlítanak, olyan kicsi. A kis üzem legnagyobb termében egyetlen asszonyt látni, ő is csak mosogat valamit. Pedig állítólag itt dől el először, milyen lesz a sajt.

Még egy valami, amire legfőképpen olyan ember figyel, aki a sajtot nem nagyon szereti: nincsen sajtíz. Tejszag sincs, pedig naponta 30 ezer litert hoznak be a kapun. A legmodernebb sarki boltban is, estére kelvén már szag után lehet megtalálni legkönynyebben a tejben fürdő tejeszacskókat, és aki a szag ellenére is odanyúl, megalkodott „tejtészter” lehet. Kisteleken tehát nincs szaga sem a tejnek, sem a sajt-nak, sem pedig a dollárnak, mert a mostani kis kóstolót leszámítva, a harmincezer literből készülő hatvan mászsa minden kilója külföldre megy.

Borda Béla üzemvezetővel gyorsan számolunk. Harmincötmillió forintba került a teljes üzem, ezen belül 260 ezer dollárt költöttek a gépekre. Dániából, Angliából és az NSZK-ból jött a gépek zöme, áruk másfél év alatt dollárban jön vissza. Biztosan jó üzlet a kisteleki sajtgyár.

György Erzsébetnek külön kis fülkéje van, és minden lehetősége adott, hogy rossz sajtot gyártson. A vice hozza elő ezt a lehetőséget, úgy kell fogalmazni, kulcsember, rajta is múlik, hogy jó lesz-e a sajt. Oltóanyagot és kultúrát adagol a tejhez, pincinyke szivattyújával.

— Milyen kultúrát?
— Szín-baktérium-tenyészetet.
— Nehéz? Fárad?
— Nagyon könnyű.
— Mestersége szerint?
— Laboránsként kezdtem, most csoportvezető vagyok.
— Képzettsége?
— Hetvenhatban érettségiztem.
— Eppen két éve, és már csoportvezető.
— Tervei?

— Tanulnék tovább, az élelmiszeriparban.
— Aztán elmegy?
— Aztán maradok.
Gombos Istvánné azelőtt irodán dolgozott, kereskedelmi adminisztrátor volt, tehát nem a fehér köpeny hozta ide. (Jó lenne egyszer megtudni, van még varázsa egyáltalán a fehér köpenynek?) Számológéppel dolgozik, azt számolgatja — hadd mondjak valami szakmait is —, milyen lökethosszra állítsák be a szivattyúkat.

— Az irodához képest ez büntetés?
— Szó sincs róla. Jobban is fizetnek, a beosztás is jobb. Művezető vagyok.
— Vadonatúj technológia. Meg is kellett tanulni.
— Másfél hónap alatt megtanultuk.
— Addig készült a „tanuló-sajt”?
— Drága játék lett volna. Addig jobban kellett figyel-nünk.

Nehéz testi munkának számít Varga Mihályné. Február óta van itt, azelőtt nem dolgozott, jobban mondva otthon dolgozott a tanyán.
— Eljött, jelentkezett, és fölvettek.
— Így volt.
— Mit kérdeztek?
— Van-e érettségim? Mert ha lenne, gépekhez kerülhettem volna.
— Nincsen?
— Két gyermekem van, azért se tudnék gépet vállalni.

— A két gyerek miért akadály?
— Reggel ötkor kezd a gyár, én hat után jövök be.
— Protekció?
— Alkalmazkodik az új üzem a munkásaihoz. Hatkor érkezik a vonat.
— Munkája?
— Tálcsákat mosogatok, géppel.
— Nehéz?
— Harmincegy kiló. De ketten emeljük.
— Fizetés?
— Órabér, tizenegy forint.

— Ha hívnák, elmenne máshová dolgozni?
— Nagyon jó hely.
— Mi a jó benne?
— A munkaidő hozzánk igazodik.
— Szereti a sajtot?
— Mindennap kóstolom, még nem untam meg.

Most csak tizenhat tálcsán alszik a sajt, mert dél van, estig egy külön terem megtelek vele. Aztán szózzák, csomagolják, hűtőbe viszik, és hetenként egyszer kóstoló bizottság elé áll a napiminta. Vajon tudja-e az arab vevő és evő, hol van Kistelek?

Föltehetően nem tudja. A kereskedő címkéjét ragasztják a dobozra. Mi sem nagyon tudjuk, hol adja el. Az a lényeg, hogy nem panaszkodik piaci nehézségekre, mindig biztos vevőnk.

Horváth Dezső

Gémes Eszter:

Mindig magam

71.

— Holnap mindenképpen átmegyek, maj eldöntök a sorsunkat.

Este hazajön az uram, mondom neki nagy örömmel, hogy Julis milyen jó ajánlatot tett.

— Mégis ám a fészkes fenébe! Olyan vagy, mint a sósfenekű tyúk. Csak gyerünk! Kóboroljunk!

— Te értetlen! Osszá, szorozzá! Itt a puszt, föld nélküli házért fizetsz 50 pengőt. Ott a papucsom sarkából ki fogom rugni a kertből a százat. Még bort is szűrhet.

Nem és nem! Ó nem jön.

— Itt maradsz — mondta.

— Ha nem segítesz hurcolkodni, nem jössz bele.

Tudniillik, kertlábon kellett csak áthurcolkodni.

— Nem is segíték! Ott üssön beléd a ménkü!

El is jött a legfiatalabb húgom, meg a tízéves menhelyi gyermekemmel hárman hurcolkodtunk át kézbe, talicskába mindent. Fát, ágyakat, szekrényt, szalmát, egyszerűval mindent. Utóbb a jószágokat hajtottuk át. Aznap egy kis kenyérkét ettem, meg akinek kellett, birkatejet. De én azt még most se tudom megenni nyersen.

Este. Csak voltam. Se érzés, se jövő, se élet, de még kedv sem, se remény, se élni akarás. Miért élsz, Eszter?

Ez fordult meg minden porcikámban, sejtlememben. Három nap múlva hazajött, semmit

nem kérdezett, ki segített hurcolkodni? Tudta, hol a helye az asztalnál, az ágyon.

A lakáscserével könnyebbédett a sorsom.

A varrással is megrohantak. Gyerekek munkáltak a kert. Olyan szépen jött a kertből az árulivalom, hogy kocsit fogadtam, és Szege-dre hordottuk, társakkal. Két hétre elmentem kukoricát szedni, kukoricáért. Elláttam télire az aprójszágot eleséggel. A disznók már felül voltak a mázsán. Az egyiket eladtuk, ott a faluba, Kormányos hentesnek. Az árából vettem talpon álló gliciasóvényt. Vastagok voltak az ágak, csak tövisesek. Fogadtam az uram mellé egy embert, kitermelték, hazahordattam. Sok fa volt az, akár két évig is elég lett volna. Még ami maradt pénz, abból meg házi szükségletemet elégítettem ki. Edényfelét, de csak a rongypiacon, hogy mennél többre teljen a pénzből.

A másik disznót levágtuk, szép kövér volt. Meghívtuk az uram testvéreit, az enyéimet, jó szomszédokat. Olyan kedvünk lett, hogy reggel mulattunk. Parasztszólás szerint, meglelt az évi zsírozom. A varrásból meggazdagodni nem lehetett, csak egy kis kiegészítés lett a kiadásainknak. Egy kis tájékoztatóképpen from, 40 fillér egy ing, 60 fillér egy ruha, 20 fillér egy kötény, amit megvarrtam.

Olcsó kocsisnak több a munkája. Én már akkor éreztem, hogy bele tudtam kapaszkodni az életfának az ágába, ha az uram nem segít is. Még annak is örültem, hogy nem vált be az a jóslat, hogy ott halnak még éhön.

Csak a baj mindig velem járt, soha nem tágitott mellőlem. Odaért az idő, hogy beköszöntött a tél, hideg volt a lakás, tüzelni kellett volna. Amint említettem, volt is sok fa ott, de az oldalból tíz centi hosszú tűskék meredeztek ki. Mit sem sejtve, mondom a férjemnek:

— Vágjál fát!

— Én?

— Hát ki? — kérdelem én.

— Én bizony nem vágom fel, ha ott virág-

zik is ki. Elég volt nekem, mikor ástuk kifelé. Hányszor beleszűrődött a kezembe. Vágd föl te! A jó helyen csak meg tudod csinálni. Majd akkor eszedbe jut az Úrjézus, ha akarod, ha nem, hogy annak hogy szúrta a homlokát — mondja nekem.

Amit könnyesen bírtam, fejszézttem, baltáztam összefelé. Igen jó, meglehetően tüze volt. Mikor aztán kifogytam belőle, hol szépen, hol csúnyán hajtottam rá, de nem csinálta. Mit csináljak vele? Reggel elmegyek a kovácshoz, együtt inaskodtak Szege-den, most Sándorfalván volt műhelye, igen rossz menetelő üzlet volt. Hát itt tengetlengett napról napra az én uram, vagy Szege-den, vagy Baktóban, vagy odahaza.

Mikor odahaza volt is, mondom:

— Vágjál fát!

— Csak nem gondold? Hogy vérmérgezett kapjak?

Egy reggel felkel, én is, mondom:

— Felkészítem az ételeket, vágjál fát, ma nehé munkám lesz a varrással.

Egyik fazékba babot tettem, disznócsülökkel, a másikba meg krumplit pucoltam, kásának. Nem vágott fát, el is tűnt, a gyerek is iskolában volt. Úgy éreztem, össze vagyok tépve, szagatva, én már nem is vagyok alak. Leültem a gép mellé, pokrócba fogtam magam, a varrásnak el kellett készülni, ha török, ha szakad. A kezeim a hideg gép vasától el voltak gémberedve. Hazajön ebédre, megemeli a fedőket, úgy bámulnak rá a benne való, ahogy reggel beraktam. Bennem az örök örvendezett. Kell ez nekem? De nagyon ráfizettem, mert olyan veszedelem lett köztünk, hogy még az ujjaim is kimelegedtek.

Minden veszedelem után én voltam a vesztes. Még be sem fejeztük, odajött a kománk, Czinkóczinak hívták, ez papucs sarkába való sarkokat készített. Hajdanában Balástyán lakott és hentes volt. Valami hitvány ügybe keveredett, és a börtönben tanulta meg a papucssarok-faragást.

(Folytatjuk.)